Darko Juka rođen je 30. studenoga 1981. godine. Osnovnu školu Silvija Strahimira Kranjčevića i Gimnaziju fra Grge Martića završio je u rodnom Mostaru, gdje je 2005. godine i diplomirao na Odsjeku novinarstva pri Pedagoškom fakultetu Sveučilišta u Mostaru. Novinarom je hrvatske dnevne tiskovine Večernjega lista. Djelovao je na Hrvatskom radiju Radiopostaji Mostar, a tekstove, komentare, reportaže i razgovore objavljivao je u dnevnim tiskovinama: Slobodnoj Dalmaciji i Dnevnom listu, te različnim Internet stranicama, listovima i časopisima: glasilu studenata Sveučilišta u Mostaru *Opomena*, glasilu hercegovačkih studenata Sveučilišta u Zagrebu *Moj kamen*, franjevačkom časopisu *Framost molitvenih zajednica*, hrvatskom tjedniku iz Sydneya/Australija *Spremnost*, glasilu sindikata prosvjete hrvatskoga naroda u FBiH *Zvono*.

Ovo mu je druga zbirka pjesmotvora. Poetski prvijenac nazivlja *Sjetni tragovi* objavio je u listopadu 2003. godine, a stihozbirka je doživjela zavidnu promociju u Umjetničkoj galeriji kraljice Katarine u Hrvatskom domu hercega Stjepana Kosače, na Trgu hrvatskih velikana u Mostaru.

Pjesmotvor *Tmina ugasloga*, iz knjige *Usud tišine*, dobio je priznanje na međunarodnom natječaju za najbolji lirski uradak *Erato*, organiziranu za hrvatsko govorno područje od strane Međunarodnoga instituta za književnost iz Zagreba. *Tmina ugasloga* je uvrštena u Eratovu zbirku i objavljena na multimedijalnom CD-u.

darko_juka@net.hr

Darko Juka

USUD TIŠINE

GRAL
Široki Brijeg

BIBLIOTEKA
VIGANJ

UREDNIK
GRGO MIKULIĆ

NAKLADNIK
GRAL ŠIROKI BRIJEG

ZA NAKLADNIKA
RUŽICA MIKULIĆ

OCJENJIVAČI
VESNA ZOVKO
FRA MILJENKO STOJIĆ
KREŠIMIR ŠEGO

NASLOVNICA
VLADO PULJIĆ

FOTOGRAFIJE
STOJAN LASIĆ

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Gradska knjižnica Mostar

UDK 821.163.42(497.6)-1
821.163.42(497.6)-32

JUKA, Darko
Usud tišine / Darko Juka . – Široki Brijeg : Gral, 2005
(Mostar, Fram-Ziral). – 149 str. ; 21 cm. – (Biblioteka Viganj)

Pjesnik juga i sjever sjete / Vesna Zovko: str. 5-6 . – Kritike: str. 137-142

Darko Juka

USUD TIŠINE

GRAL
Široki Brijeg
Ljeta Gospodnjega 2005.

PJESNIK JUGA I SJEVER SJETE

Kada u internet tražilice upišete ime *Darko Juka*, dočekat će vas hrpa prosvjednih tekstova protiv toga mladog novinara iz Mostara koji je svojim pisanjem u Slobodnoj Dalmaciji i ostalim listovima uznemirio mnoge suprotnomišljenike, uglavnom iz novinarskoga bh-svijeta. Malo što u ovom medijskom vremenu se može doimati tako trilerski kao obračuni novinara naslovima, podnaslovima, tračerskim stilemima, lekcijama o moralu, profesiji, politici, državi, nacionalizmu, desnici, ljevici. Ponekad se doista razni listovi doimaju kao politički intimni dnevnici novinara. Novine služe kako bi novinari pisali o drugim novinarima, i o sebi samima, dakle opet o novinarima. I to ostatku svijeta mora biti jako zanimljivo. Makar se ponekad i ne slagali s onim što Juka piše u novinama, ne možemo ne primijetiti kako iza njegovih tekstova ne stoje neki mračni interesi, moćni pojedinci ili sumnjive skupine, nego čisti idealizam s full dozom hrabrosti. I to je ono što ga amnestira i kada griješi. Za one koji ga poznaju samo u kontekstu reagiranja na njegove, kako se često navodi, desničarske tekstove, njegove pjesme doimat će se kao šok. Šok od nešoka.

Mirna je to, meditativna, mlada, šaputava poezija, s blagom grmljavinom dramatike tu i tamo, poezija je to potrage za samim sobom kroz motive ljubavi, domovine, vjere, prijateljstva, ali i ujevićevskih poroka. Poezija je to koju još čuvaju anđeli čuvari pjesničkih uzora kao što su Jesenjin, Ujević, Matoš, Šimić, a osobito Jukin pokojni kolega novinar i pjesnik Nenad Valentin Borozan. Možda baš zbog njih taj staromodni, ponekad prenaglašeno arhaični prizvuk putuje njegovim pjesmama. Možda je u takvo ruho ponekad lakše zaodjenuti neke teme iz povijesti ili dočarati ljepotu rodnog Mostara. A možda se mladi pjesnik još plaši vlastitog stila koji je, kada i koliko mu to dopusti, najefektnija dionica ove knjige. Voljela bih da je on više

bio novinar u vlastitoj poeziji, onako odvažan i buntovan, ovako mi se ponegdje doima kao istjerivač novinara iz vlastitih stihova. Ne znam kako su izgledale prve verzije pojedinih Darkinih pjesama koje mi se sviđaju, ali imam osjećaj da bi mi se još više sviđale da kasnije nije uslijedilo ušminkavanje, prepuštanje uzorima stilskog the enda.

Za Juku je pisanje, odnosno poezija, istovremeno, i sveti i grješni čin, autoportret od kojeg se pravi zrcalo, ne obratno. U tom zrcalu onda vidimo ne ono što želimo, nego ono što jest, vidimo sebe kao rijeku i grad istovremeno. Rijeka je divlja, a grad pitom. Rijeka je prolaznost. Divna, okrutna prolaznost. Grad je malo sporija, toplija prolaznost, mjera čovjekove tolerancije prema diktaturi prolaznosti. Od grada smo i od rijeke smo, od svoje i od tuđih samoća. Ako Darko Juka nije dopustio novinaru u sebi da puno papparazza sam po sebi, onda je slikaru i glazbeniku u sebi to itekako dopustio. Zato se njegove pjesme mogu govoriti na zaljubljenim klupama u parku, odabranim romanticima pred kafićku vinsku ponoć...

Darko je zapravo pjesnik juga. Mostara. Vinogradarske Hercegovine. Imotskoga i Dubrovnika. Otuda i taj osjećaj topline koji ostaje nakon njegovih stihova. Čak i kada u njima ponekad, i malo više od ponekad, jekne sjever sjete...

Pjesnikinja i novinarka Vesna Zovko

Mostar, rujan 2005.

Stihovlje

I.

USNULO RUHO

Usnula staza

Ulicom tinja tanka nit dima,
prožeta mirisom tamjana
i prašinom, starom već godinama.

Kamene blokove obgrlio bršljan.
Lastino gnijezdo pod olucima,
na crijepu galeb, stražar.

U zraku miris riječne trave,
uveli tulipan u keramici trune,
a bagrem širi zanosne grane.

Ljubavnici traže nove klupe,
stare poharali vremešni crvi,
u parku draču bura mrvi.

Zaspale travke i borove grane,
ni djece odavna na ulici nema.
Zaspala mi staza, ucviljena.

Mostar, 16. kolovoza 2004.

Žbuka u ulici mojega grada

Godinama padala žbuka
nagrizajući što je stajalo dugo
na obzorju nemila vremena,
u ulici mojega grada.

Plaha je nada hodala trgom,
nemir se nastanio u porama zgrada,
usahla lica ga bodrila pogledom,
u ulici mojega grada.

Samo je svjetlost jarka
sa stupa lila žućkastu bol istine
čineći većim hrpe otpale žbuke,
u ulici mojega grada.

Povjetarac širio miris,
vonjala propašću dolina cijela,
sukobila se nada s nagrizenim duhom
ulice mojega grada.

Mostar, 28. lipnja 2004.

Putanja mjesečeva sjaja

Na dašku vjetra
klizila mjesečeva bistrina,
slijetala na čavao, na zidu oronule kuće,
gdje je smetnju tvorila ptici selici.

Klizila do suknjice njene,
s vjetrom, bestidnim, iskala joj koljena,
na vidjelo dala bjelinu stopala.
Ljepotom ih obasjala.

Putove jasnila skitnicama i sveznalicama,
tami noći milinu darivala
što je pozna i ljubavni par,
lica sjedinjena u parku.

Tumarala zaigrana nebeskim stazama
kako bi razgalila turobne snove,
pozdravila veseljake opijene
i tješila duše usamljene.

Mostar, 7. kolovoza 2004.

Šapat kiše

Iz slavine kap
tutnji o slivnik,
remeti kiše štrapanje
u tmini.

S prozora promatram zbilju
punu nadnaravne moći,
šum vode o krošnju
sliku tvori u noći.

Za vrat kaplja smiono sleti
pa mi kaza kako mokar sam,
ne marim jer čujem topot
koraka teških grješna čovjeka.

O topotu strašnom hrast zbori
i nosi jecaj što čovjeka čini.
Srećom, i kiša s njim žubori,
za moje suze ima lijeka.

Mostar, 28. ožujka 2004.

Mostar

Beskrajno je Mostar živ,
lagan kao bal,
smirujući poput sna.

Kiša sam što mu crjepovima lije
i cvijet kojeg balkon krije,
povjetarac u Zrinjevcu
i nepresušna krv neretvanska,
siloviti dah od bure,
umiven suzom Radobolje.

Prkosan stih mu pišem,
dok prebirući kolnike
lipin miris dišem.

Mostar, 2. ožujka 2004.

Sve mi strano oko mene

Prijatelji, gdje su nam kiše,
ne padaju više iste.
Čudne kapi, čudnije škure,
na prozorima novih zdanja.

Mostovi nisu oni stari,
ne poznaje ih rosa,
prelaze ih tuđi ljudi,
licima znanim noga je bosa.

Radobolja se Neretvi čudi –
čija tijela kupa,
kakvo ih sunce prži,
čija je magla gusta?

Hum zove Brkanove vrhe,
ječi Podvelež do Veleža,
a strani glasi o Planinicu pršte,
Žovnicu kudi ukroćena kotlina.

Mladi borovi, platani novi,
svježi cvjetovi na lipama,
park diše travom košenom,
pčela traži behara.

Ulice cvile pod kotačima i stopama,
ni prašina im nije bliska,
tek čiča što lišće kupi
goni stara, poznata kolica.

Mostar (2005.)

Mostarsko proljeće

Nema proljeća bez kotline starih mostara.

Sunce ogrijalo ulice,
puk na kavu hrli,
stupaju podno platana curice,
u prošarici dragi dragu grli.

Liska povukla dim,
cigaru u pepeljaru odložila,
dosjetkama kiti znane i neznane.
Marelica mu grane naklonila.

Behar nježnim učinio voćke,
drvoredi odgrnuli jesenje sivilo,
stali sjati kao djevojačke kose.

Prozori maknuli škure,
Neretva žubori
u slavu proljetne ure.

Mostar, 17. travnja 2004.

Neretva

Lupa o stijene i
nestaje povijesnom daljinom,
kanjon gordo pazi
svom svojom silinom.

Krotili je čamci, mostovi,
stoljeća, nevere i ljudi,
ali je svojom ostala
i nakon svih tih ćudi.

Rashlađuje djecu,
prkosi mostarskoj peći,
poji naraštaje nove –
ukrotit je neće moći.

Mostar, 31. svibnja 2004.

Drežanka

Drežanko, hladna vodo,
dušu i tijelo razgališ
čudesna pod nebeskim svodom.

Studena me napoji,
krv uzavri žedna prolaznika
u tvom kanjonu – kršu,

cakli ti bistrina,
opasana gordim stijenjem
koju mi donese daljina.

Goropadna,
izroni iz neba,
protječe venama pjesnika.

Drežnica, 1. lipnja 2004.

Vers s Orlandova stupa

Osamljen je Orlandov stup,
slavina Onofrija život mu, na kap,
stoljećima cijedi.
Osamljen je uz otkucaje srca
tornja nasred grada.

Miluju ga prolaznika oči,
cjeliva maglica gusta,
opasaše ga i moje noći,
versi padoše na njegova usta.

Dubrovnik, 18. srpnja 2004.

Zbori mi, Tine

Podno hrama pjesništva tvojega
sasma je bršljan uzeo vlast,
te lahor što mu njiše lišće
čudne mi upite tvori, lak.
Dašak, čudni, o tebi zbori
ili ti zboriš putom njega,
kroza mene ti riječ poleti
verse tvoje trebam.

Najveći među velikima,
snivaj, sanak neka leti,
uspomena mnome brodi
i stihe blage tminom šalje.
Zbori mi još malo, Tine,
okrjepu srcu daješ.

Vrgorac (uz bedeme Tinove kule)
1. srpnja 2004.

Svjetiljka i prolaznost

Iz svjetiljke stare iščeznuo petrolej,
davna svjetla u tami nema,
prožimlje me osjet prolaznosti same,
na ramenu leži teret grijeha.

Prebire lahor po lišću žutom,
njišu se ruže uvele,
a svjetiljka u muci
što mrakom se zove
upite prolaznosti šalje.

Koje to mjesto mene čeka?
Koji list će žutjeti na meni?
Gdje će uvele ruže
plesati na vihoru smrti?
Na kojem će humku
moje ime se naći?

Mostar, 19. veljače 2004.

Tmina ugasloga

U očaju srca svojega
ne vidim svjetlo u daljini,
besprijekorno pustoj.
Pale su zastave mojih snova
na pola koplja,
vjetar mlati isprazno mi truplo.
Čamim u samoći beznađa
i čemera prevarena duha,
noć mi je tamna sestra vremena
što grli me tiho kako ona je trebala.
Plamen je na svijeći zgasnuo,
išćem kalež otrova
za tjeskobnu koprenu,
svijenu oko ruku,
i sakrament odrješenja
od života ovozemaljskoga
u ruhu beznađa srca svojega.

Mostar, 23. travnja 2004.

Ostavština prijateljima

Darujem vam stupove srama,
nelagode obijesne i blud u noćima.
Darujem vam tegobne ure
i jutra pljesniva bez svitanja.
Darujem vam i boli svoje,
nutarnji čemer ishlapjelih snova.
Umatam u zagrljaj usahle boje
obraza umornih i orošena oka.

Dajem cijeloga sebe,
bdijte za mene.

Mostar, 16. rujna 2004.

Veselje prijatelja

Nema sreće doli s prijateljima
ića i pića pored vatre kamina
uz miris pečena mesa
i povjetarca s gordih planina.
Kapljica vina grlom procuri,
blagodat vinorodna Herzogova kraja,
i pjesma ori iz junačkih grudi,
ljubav snažna čeljad spaja.
Suvišan je stih
što premca klapi traži
gdje uz vino i pršut
svaka briga se gasi.
Stari običaj rado se štuje
od stola se ne smije poći
dok ćuk pjesmu daruje noći.

Goranci, 16. travnja 2004.

Dubina ništavila

Otišli su u daljine voljeni svi moji,
teška su ova sivila, ogoljeli mi sni,

ostavljeni na promenadi bez svojega
uzdišu u punoj kadi gutajući kapljice davnih sloboda.

Užasnuta zbilja u samoći pogleda na čedo mačke,
što ga okoti ispod vaze cvijeća.

Sahnu tjelesa nekakva, nejasna u izmaglici
što otpuhuje ju dah iz vaze koju napušta život.

Pale su latice po čedu, bijednom bez pogleda,
u punini praznine, u dubini ništavila.

Mostar, 14. srpnja 2004.

Grijeh ljepotom

Prhnula je krilcima ptica
a svjetovi zagrmješe;
prhnula je, a ne vidje
kako otresla se rosa,
ne vidje kako suza nebeska
napusti laticu za svagda.

Ljepotom je zločin počinila
i ubila sjaj jutarnjega smješka.
Razigrana, oči svijetu pokrila
i grmi otad, i kiša nije popustila.

Mostar, 26. studenog 2003.

Nespokoj spokoja

Snjegovi kopne,
ostavljaju rijeke.
Pčela se životom igra
na rubu čaše
gdje žlica joj je spas.
Nečujan šum ispod praga
kad vjetar šikće.
Nema spoznaje
bez ovoliko samoće,
niti spokoja
bez čulne čistoće.

Mostar, 27. veljače 2004.

Bremenita opaska

U zraku je golub, na zemlji radišni mrav.
Sa stola curi kapljica topljena voska,
svijeća drhti u dahu kratka života.

Gmiže glista, nesnosno zuji komarac,
oblijeva me znoj, studen me ozebla.
Naletno prsne voda iz glačala stara.

Mostar, 28. kolovoza 2004.

Koracanje blatom

Koracanje blatom zaprlja cipele
i crijep na putu uprlja štrap,
koracanje blatom zaprlja hlače
i cvijeću uspori rast,
koracanje blatom nervozi um
i sporom pužu upropasti san,
koracanje blatom rastrese duh
i kobnim učini sudnji dan.

Mostar, 20. veljače 2004.

Dao si u riječi sebe

(Nenadu Valentinu Borozanu)

Hodio si dolinom suza,
razumjeli te nisu!

Dao si u riječi sebe,
duh raspjevao perom,
crnim mastilom lio osjećaje
tragajući za smirajem.
I kada ti se okrade smiješak,
srce prestade podgrijavati plamen.

Prijatelju dragi, vječne snove snivaj
pod paskom velikana s anđelima spavaj,
prijatelju dragi, spokoj pronađi,
živjet ćeš u pjesmama dragim.

Mostar, 21. listopada 2003.

II.

TJESKOBA NOĆI

Zadnji pozdrav mojem kraju

Tamo gdje su polja duhana
bura grane trešnji lomi,
gdje je loza neobrana
šuma ljeta silna broji.

Tamo me sjeta nosi,
povrh zvona moga grada,
pod oblake Herceg-Bosne,
pod stjegove od kamena.

Na oltaru naše crkve,
na koljenima vapim Bogu –
odriješi me tame smrtne,
napoji mi dušu krotku.

A kad u red znanci stanu
zbogom kažu mojem prahu,
otići ću među zvijezde,
suton gledat uz baladu.

Nek' mi kuća, oronula,
nekom drugom dane broji,
život meni reče stani,
sada snivam spokoj novi.

Mostar, 14. kolovoza 2004.

U stihovlja tjeskobi

Tjeskobni su ovi noćni sati
u koje zalazim bez kapi otrova
jer mi čista krv zebnju tvori.

Ode počinak i sanak mi se ote
trijezna savjest dojku tame doji,
ziblje me kolijevkom zapuštenom,
proteže duh do njedara tvojih,
plijesan sjete u suton ga skreće
eda bi pijedestal crni dotak'o.

U magli usahla baruta
ispaljena hica na samoga sebe,
tanan bdijem nad stihovljem svojim.

Mostar, 13. svibnja 2004.

Odlazak u nemir

Stopama se kraj nazrijeti nije mogao,
ukleta putanja me vukla u raspojasanost duha
gdje suton dušu ugrabi u bojama
prividno zamamnim na pročelju beznađa.

Janje se napasa u ognjenom plamu!
Plot je trnjem okrunjen, žezlom čuvara
ponora, kojem hodim protegom znatiželje,
gdje ljeska se pamet i dvojim o Krotkome.

Mostar, 31. svibnja 2004.

Molitva uz jezero

Čudnovat je sklad litice
kojoj korijen voda kvasi
dok topi nebo vrhovljem,
gdje orao mlade pazi.

Sita mi duša sjete,
milostiva Gospe moja,
nahrani je litica gozbom
onomad, na ivici ponora.

Valjda će molitve čujne biti,
valjda će drage biti Bogu,
čuj me, Gospe moja,
preporuči ovu dušu spasu i spokoju.

Imotski, 13. kolovoza 2004.

Vjetar

Čuo sam mu šapat kroza otvoren prozor,
u tmini noćnoga sata tumarao je
krošnjama obližnja drveća.
Opio me čarom svojega bezbrižja,
neukroćenom slobodom.

Pomislih – koliko sam malen
i skučen u krutosti ograničenja,
koliko on je nesputan
u mnoštvu ophođenja.

Barjak što svakud se vije
i spaja nespojiva lica,
svima nam jednak kose mrsi,
šapuće o životu u okrilju slobode,
blag i ljutit u jednoj silini tišine
otpuhuje stege.

Ljudi se u njemu ne zrcale.

Mostar, 25. svibnja 2004.

Prirodi

Podno palme, u hladu duboku,
mira duši tražim, a u moru – ugodu oku.

Bora, starog, neka zla ruka zakla,
suza mu igličasta dođe do mojega oka.

Svjetionik namiguje, lijeno šepa,
katkad vidi kako negodujem pokraj mora široka.

Barba u barci sred pučine ribe lovi,
a mudra je peraja što od mreže čvore tvori.

Pa možeš ju klati i loviti i trati,
al' je mudra i, ne strahujem, znat će opstati.

Makarska, 8. kolovoza 2004.

Sklad noći u dolini

Gusta magla u ljetnoj noći
vlaži zemlju žednu kiše,
ječi vlat gromoglasno
kidana slogom kosca i kose.

Zelen bor počinkom njiše
lahor jedva zamjetan,
dolini uspavanku nježnu
prede igličastim strunama.

Vinova loza u daljini
smjerno stremi za kap svaku
u grozdu što se, nebrojenom, krije
vabeći pticu na gozbu.

Slamnati čovjek grli sklad,
nepokretan, osjeti svaki trzaj
u dolini koja mu utaži glad
za svijetom, od kojeg je zauzdan.

Mostar, 6. kolovoza 2004.

Ravnica

Ravnica je šutjela
i ma koliko sam htio
ni šuma nisam čuo.

Tajnovitost nad njom
i neka tužna tišina
jačala je moju bol
i nemir duha.

Hrast je od znatiželje
ravnicu čuvao i odlazak mi
preporučivao, jer
sanak nisam snio.

Nemir ne htjede
hrast pravdat,
nit' me takva
k sebi primit.

Ravnica je i
dalje ostala sjetna.
Pruga
nestaje u daljini.

Mostar, 28. svibnja 2004.

Snovi gradskih oblaka

Teške su snove snivali
oblaci iznad grada
i nečujna im je bila
tišina govorljiva.

Zvali su, zvali, zvali
na muk, na šutnju,
na počinak krasni.
Zvali su, zvali, zvali
na krik koji ćuti tišinu,
nemira su samo našli
u snovima, teškim, umornim.

Mostar, 14. srpnja 2004.

Radosna mjesečina

Otkud je mjesečina došla na moj prag,
donijela osmijeh poznat, blag?
Skitala je radost poljima, dolinama,
hodila je dugo brdima, planinama.
Resila je sretne usne ljubljene,
bodrili je snovi ljubavi izgubljene.
Krasila je dragost, cijelila milina,
umila je gorda visinska bjelina.

Otkud je mjesečina put do mene našla,
donijela kraj beskonačna plača?
Ogrijala srce, otjerala studen iz vena,
ozarila lice poput davnih vremena.
Opila me, radosna, kapljicama žara
otuđenih iz snova davno usnula sanjara.

Mostar, 17. srpnja 2004.

Nepokorna mušica

Sjedim za drvenim stolom
bukara u ruci, glava sve teža,
žege, trave i motike nestade,
mušica na vinu osta'.

Služanj/Čitluk, 10. lipnja 2004.

Krijesnica

Došla je niotkud,
s lahorom.

Zamorna stajala
na oštrici mojega daha,
njihala se s njim
u tami noćnoga mraka.
Krilca joj postala slikom
usnula težaka.

Mostar, 16. lipnja 2004.

Vinska plovidba

Vino opet budi pjesnika u meni
i pišem premda radije pisao ne bih.
Nosi me u krajeve djedova mojih
po rodnoj Herceg-Bosni plovim.
Vinovom lozom broćanskoga kraja
osjet gubim, srce brže bije,
rujno vino struji kroza vene
muti pogled, u glavi sjene.
Ovdje kiša dosadno sipi,
kisnem, ne osjetim vlage.
Sjeta me hvata uspomenom dragom,
te pjesmom noćas postajem dijete.

Ptuj/Slovenija, 24. ožujka 2004.

U kući moje bake

Vrela je u čajniku voda
na starom štednjaku,
u kući moje bake.
Dok je para ispunjala
svaki dio odveć ruševne kuće
osjećao se mir
kakov nisam poznavao.
U tišini sam ispijao napitak
topao, slatkast i blag
i tonuo u sanak vremena
u domu u kojem uvijek
bio sam drag.

Mostar, 17. svibnja 2004.

Pjesma majci

Ne vjeruj draga mati
što pričaju o meni,
ni dušmani, ni žene,
čak ni prijatelji stari
i ne bdij u brizi noći
znadeš već, spati neću doći.

Ne vjeruj, ne ležim pijan u kavani
nit' noću spavam na studenoj klupi,
nije mi kaput zakrpa pun
nit' alkohol kroza me zbori.
Još uvijek jesam sin tvoj
i sve svoje neizmjerno volim.

Nisu mi kiše isprale osmijeh
nit' mi je blato umrljalo lice.
Ne ispijam u noći zadnju čašu
moleći zoru da mi uskrati dah.
Ne vjeruj da duša mi ne zna za te,
Boga molim za sviju vas.

Nisam umro tijelom
ni klonuo duhom,
u grudima noža nemam,
s poda ne vapim za kruhom.
Čemer mi u pjesmama sniva,
sina ti tuga ne cjeliva.

Mostar, 6. travnja 2004.

Čaša i besanje

Poljuljan duh utvarom vremena,
ranjen snovima,
tetura svijesti, učmaloj,
kao pijanac svitanju.

Mutnu mu misao
iznjedrila votka otpale ure,
olakšanje uz raslinje traži,
bori se protivu bure.

Cigareta izdiše, odlazi u dim,
kao sjećanje mu u daljinu.
Domu će stići, leći na pod,
izvjetrit' alkohol.

Snivat će opet,
teturati maštom od prije,
gdje dana iskat neće moći,
u besanju proći će. – Natoči!

Mostar, 18. kolovoza 2004.

Pijano prosvjetljenje

Brojim plote s kojim
tijelo mi susrete tvori,
teturam se, bijedan, u zavjetu
šutnje uzvišene, nutarnje,
opijen čarkom kapljice
što opetuje sliku zbilje izobličene.
Plavičasta maglica krije
pejzaže davno viđene,
zastor baca na znane poglede.

Zadivljena noć me nosi nekud.

Odveć je duša čista
da bih krenuo u poznato
sa psovkom na usnama,
kamo ni stiha opora ne bih našao,
skriven od pogleda
koji nisu shvatili lažno zrcaljenje
na oštrici postojanja
od kojega krijem trijezna nadahnuća.

Mostar, 4. srpnja 2004.

Kavanska sjena

Pusti suzu na grudima mojim,
u kavani nikog svoga nemam,
pijane mi i noći i boli.

U oku ti iskri plamen jarki,
sjaji suza, meni srce dira,
premda u magli samo sjeta plamti
i čaša mi tvoj oris sniva.

Mostar, 6. kolovoza 2004.

U dimu nespokoja

Bespućima svijeta hodim,
neznanim stazama poroka svojih,
bježim od sjete što sjećanje budi
na dane prošle, na njene grudi.

Kamo god se djenuh do istog dođoh,
do prepunih čaša i ranjena srca,
pa u dimu, na šanku,
ispijam porok svojega nespokoja.

Mostar, 8. travnja 2004.

Jedina nevjesta

Jesenji vjetar pročešljao ulice,
zatekao me za šankom.
Peteljke u bezdan šalju žute privjeske,
pjevam na njihove taktove.

Pjevuše ženska srca,
ljube nježno, njeguju uz pjesmu,
cjelivaju sa srca pale ukrase,
al' zorom kreću u tuđe postelje.

Istine unutar mene putuju,
vjerna mi samo kavana kleta.
Pada žuta kiša,
dušu miluje jedina nevjesta
– pjesma.

Mostar, 11. rujna 2004.

III.

VERSI RASPLINUTIH SNOVA

Sanje zlatnoga neba

Noćas se cijelo nebo zlati,
modre se livade beskrajne,
s bijelim stogovima
stihom raspliću mitove pradavne.

Noćas tvoje ime tvori
zvonak odjek u tijelu mojem,
lice mi utjehom žari,
uvertiru čeka nebeske opere.

Noćas mi grudi biju silinom,
sve su bjelji stogovi nebeski,
crvenu krv ispijam žestinom,
iz trsa nastalu u očevoj muci.

Noćas pišem o čemu ne bih smio,
mirisne su tvoje kose,
premda ne znam je li pogled se zbio
ili sve su bile moje čudne sanje.

Mostar, 18. srpnja 2004.

Sraz bunta i spasa

Melankolija trenutka privide nosi,
na svakoj pjesmi trag očne rose,
čežnja stihove piše,
a slova bježe iz olovke.

Tmica je osudila noć na sićušnost.

Skučenost obrasla stablo gipko
i splela čvrste mreže na crpku životna soka,
mreže što plijena ne love
neg' joj ne daju odskoka.

Beskrajna putanja, umna, grebe na vrata spasa,

mlađahna djevojka vjedro vode pronosi,
a ja žedan vapim za gutljajem s njezinih usta.
Bunt svrhovit ne nudi lijeka,
samo gledam u vjedro, odlazi nada razgaljenja.

Mostar, 21. rujna 2004.

Oprosti

Oprosti što me čekaš
i što brineš u noći,
što me voliš u samoći.

Vjetar sam, nesavladiv.
Brod za mora, bure, oluje,
ne za luke i dokove.

Oprosti za snove ti porušene,
prijevare moje i preljube,
tugu što ti ova duša nanese.

Ne voli me, djevojčice,
u prolazu tek ti usne poklonih,
tijelo od mene skloni.

Mostar, 8. kolovoza 2004.

Ukloni mi okove

U svagdanjem mom lutanju
sustižu me tvoje potjere.
Shvatila nisi da čizme
na nogama nosim, trošne,
i kako teško je čekati
vlakove što tumaraju.

Pusti me, mila,
okove skini mi, preteške.
Kuni me na konačnom sudu,
dok gledam i krećem se
od slobode ne odvajaj me!

Mostar, 10. srpnja 2004.

Slast njezina tijela

Njezine vlasi poput travke su plesale
na povjetarcu milosnom,
rijeka je milovala dan,
proljetni mir se razlijegao dolinom.

Kao trska lagan svijam se
oko njezina tijela, stremeći
za sladostrašću njene kože,
u zdenac otrova, zavodljiva, tonem.

Ruho je spalo s nevinosti dana
i noć otvorila strastvene sate,
sva nasmiješena dala mi je usne,
grudi bijele i bedra od svile.

Mostar, 31. svibnja 2004.

Djevo

Opor mi uzdah kad te nema
meke, plavo smeđe ti kose,
nestašna dva oka
i pogleda tanana na noge bose.

Noću čeznem za pjegama dvjema,
sanak mi vraća odbjeglu strast
dok ura jutarnja svoju pjesmu pjeva
gdje usana nema, ni grud ti ne mogu dotać'.

Milostiva vilo mojih dana
otkrij mi blaženstvo svoje postelje,
sreću plahti u kojima spavaš.

Ljepoto zanosna, vitka djevo,
ukloni zasun s vrata među nama,
obljubi mi uzavrelo za tobom tijelo.

Mostar, 16. kolovoza 2004.

Spomen od versa

Tebi,
koja ovlada snovima pjesnikovim
činim spomen od nježnih riječi,
darujem libar versi,
prozirnih i blagih, poput rane rose
i ogrlicu od perla
spuštam na tvoje kose.

Tebi,
ništa osim imena ne znam,
ali *poznam boštvo usred hrama pusta*,
poznah tebe i neljubljena usta,
negrljeno tijelo i oči medne,
grudi mi plamte željom
za dodirom tvojih ruka.

Ti,
učini me nagim i otrgnu od sjete,
gizdavom ljepotom nađe put do srca,
vrckava, probudi osjet
usnula, mazna duha.
Izbistri mi sliku boštva
što Tin ga pozna usred hrama pusta.

Mostar, 14. travnja 2004.

Romantični smiraj

Škripa kotača me trgnu na tren,
prenu me u hodu fijaker stari,
rzaj pastuha crnog
i vranca dva pokorna.

U sunčevu smiraju pješčanih boja
kočijaš zakopčan do grla
u mantilu tamnom usmjerava kola.

Cipelom prebirem po opalom lišću,
šansonu u daljini čujem,
smiraj razumijem.

Mostar, 9. ožujka 2004.

Kasno sjećanje

Kada ih ne budem pisao
pitat ćeš kakve pjesme pišem.

O mom snu pitat ćeš druge,
o sreći – jesam li je našao.
U travi dok ležim pitat ćeš druge
kada je plamen zgasnuo.

Tijela željet ćeš moga,
milovanja na proplanku osjeta,
uz bagrem dok budeš koračala.

A kakve pjesme pišem
pitat ćeš kada pisao ih ne budem.

Mostar, 27. veljače 2004.

Ugaslo je naše svjetlo

Odlaze godine, sporo, presporo
u noći koja svitanja nema
ni sekundi, ni minuta, ni ura,
u noći beskrajna čekanja
na osvit našega jutra.

Usahlo mi lišće doletje,
na stolu odmor pronađe,
gdje gasne s njim
i moja postelja u kojoj
miris tvoj još srce dira.

Ugaslo je i svjetlo pokraj
stare lipe što ju cvijet krasi
pod nebeskim svodom,
tinja tuga
gdje sam te čekao.

Mostar, 3. srpnja 2004.

Isprazna osamljenost

Tvoja toplina napustila mi biće,
lutajući nestala u beskraju
dalekih staza zakučasta života.
Nedostaje mi dodir i lakoća,
mir lica, na njedrima ti položena.

Sviću nove zore u rumenim bojama,
siva je nutarnja bol
gdje sahne mi duša bez poljupca,
na jastucima ljubavi.

Kad bi ušetala u moje snove
kako bih gledao ti oči,
ćutio blizinu,
opet osjetio toplinu,
i svitanje jutra novoga...

Mostar, 28. kolovoza 2004.

Treptaj u noćnoj tišini

Treptaj njen još živi u meni
viđen u noćnoj tišini.
U sjećanju spava dodir
tijela o tijelo u plahtama bijelim.

Postelja i sada miriše njome,
u srcu još prostor čuvam
kako bih treptaj crnoga oka
opet gledao u noćnoj tišini.

Mostar, 1. ožujka 2004.

Skrivena žudnja

Skrivena je moja žudnja
za napitkom s tvojih usana.
Neznana nit,
kao poveznica krhka,
ostala na lahoru treptaja.

Orosi sjeta kapke,
zasja one žudnje trag,
tanane u naletu
pješčane oluje
koju pronese treptava vlat.

Nekamo je osjet vida nestao –
kuda odgovora, ni upita nema.
Jecaj glasnicama izmaknuo
potrgavši nit na lahoru treptaja,
usahnuvši sjaj žudnje skrivanja.

Mostar, 24. lipnja 2004.

Bijeli anđele moj

Njihala ti se haljina od svile,
u bjelini pred mojim strahom si stajala,
premda se pogledi nisu sreli
– godinama.

Kao stranci, tuđinci tek
u prolazu hodimo stopama sudbe,
staze nam ostaju neukrižene,
tijela beznadno rastavljena.

Očaj mi potjera očnu rosu,
te ova poleti u zagrljaj pločniku
na kojem debela prašina skriva
negdanja nam lutanja.

Bijeli anđele, pogledaj u mene
i spoznaj što ti želim reći,
progledaj već i shvati moje žudnje,
počasti me poljupcem u noći.

Ovako mi jad tvori temelj bitka,
privuče ga tvoja hladnoća,
kad oko pogled oka izbjegne
i protutnji srcem posramljena konačnica.

Mostar, 18. rujna 2004.

Lapadska sjeta

Dok kugla topline
dnevni predah traži
na pučini plavetna mora,
čovjek s očima sjetnim
iz gitare smiono cijedi
melodiju mojih snova.

Poznate note miluju noć
u kojoj sanak Lapad sniva,
prelijeva se žutilo
bonacom smirenih snova
po uljanoj ravnici
Jadrana mirisna, bistra.

Gitara ljubavlju jeca,
trgaju žice ogradu zaborava,
skladbu našu pamte
i bude usnule grudi,
bude poljupce tvoje
na gipkost zbiljske ćudi.

Dubrovnik, 19. srpnja 2004.

IV.

PRKOS NEPOKORENA STIJEGA

- ali me je duboko zaboljela naša kažnjiva nemarnost, kojom puštamo, da se već preko naših granica o nama ne zna ništa, a koliko se zna, da se zna posve naopako.
- To je zaista kažnjiva nemarnost i za nju jednako odgovaramo mi, hrvatski političari, i mi, hrvatski novinari, i svi mi obrazovani Hrvati.
- Čini se, da mislimo, kao je dosta, što kod kuće držimo propovijedi o svojoj državnoj tradiciji.

Dr. Mile Budak, ***San o sreći***

Raspukla međa svjetova

(sjećanje na rat)

Dusi su govorili,
prešli granicu svijeta onoga
i hodili tvojim tmicama.

Vikali su slobodom,
okupani svetom vodom.
Grješke nisu činili u lutanju tom.

Orila se pjesma posmrtna
ulicama, trgovima.
Ljuljala ti temelje – pjesma!

Pukla je međa svjetova!
Kaosa nesta' u znanju svemoćnu
bez tajne skrivene u prolazu.

Mostar, 5. kolovoza 2004.

Otuđeni prkos

Na rubu nigdine – zipka,
raspukla ljubav na dva sloga!

U bezdanu ponora – jeka,
gromovita tišina razara stoljeća!

Na uzletu nebeskom – ptica,
sloboda pobjegla od čovjekova hvata!

Tek prividno povijena – vrba,
uspravna, gorda, nesalomljiva!

Mostar, 16. rujna 2004.

Sanak o slobodi

Puca, grmi, udara,
razara mi misao!
Uništava, lomi, mrvi,
jauče bolno pjesmom slobode,
a slobode u kaosu nigdje!

Mostar, 14. prosinca 2003.

Mrtvi vojniče

(Emilu Vrljiću 6.12.1970 – 30.5.1992.)

Još je čujan grom topa,
tutnji dolinom boga Marsa,
gdje ti trunu kosti, vojniče,
na bojištu bitke što ju izgubiše
koji izdadoše tebe!

Rasipaju, vrijeđaju,
trgaju, potiskuju, guše
ideju – tvoju vodilju!

Krv tvoja natapa čistoću
majčina sjećanja
što ti mrtve usne
ljubit nije mogla,
kad je dušom grob tvoj ispunila.

Rastvoren si u prah
što iz zemlje ječi
u ime krvi braće iz rova
na bojištu gdje si prešao u cvijeće
i zatresao nebesa
osvojivši visinu
peludom novoga ljeta.

O, mrtvi vojniče,
zrncem svojega praha
i zovom iz groba

ne daj naraštaju
postati cvijetom do cvijeta tvojega
u dolini boga Marsa.

Mostar, 22. travnja 2004.

Žalosna vojsko

Žalosne ste, muške trupe
što tuđim zemljama hodite,
tuđe stope tarete,
a svoje kosti ostavljate.

Za tuđu slavu ginete
i tvrde čizme trošite,
hoteći izvojštiti slobodu.
Za drugog su vam noge mrzle.

Žalosne ste, trupe,
što tuđe bitke vodite,
duh za čemer mijenjate
i krvlju međe rišete.

Tugaljiva vojsko oborenih glava,
bez ruku i nogu i suborčeve utrobe,
u mokrom rovu, ogrezli u bolu –
tko vas se ikad sjećaše?

Tek vam imena siročad pamte
kojoj ostaviste tjeskobu,
a povijest bilježi one
što olovkom granicu rišu.

Mostar (2004.)

Mrtvi prijatelju

Ćutim nazočnost nejasnu.
Glas, prividno miran,
struji Bekijskim poljem,
vlati nose poruku.
Sve jasnije k meni
tvoje misli teku.

Nemoj, nemoj me zvati!
Nisam još spreman
poći k tebi, u visine.
Nisam duga platio Bogu,
nit' mira našao duši
(otkupa u ispovjednom hodu).

Posljednju svijeću kad utrnem,
kada ostavim vlati vjetru,
napustim ćuti umorna srca,
pošaljem pozdrav majci i ocu –
doći ću na razgovore duge
i zborit ćemo skupa travkama
noću, noću.

Imotski, 13. kolovoza 2004.

Čast bijede

Ne padoše svi što su pali:
u bijedi nekih živi carska čast,
te padajući lete u visine
rađajući novog jutra dah.

S ponora prhnuše kao ptica,
prolomi se krik slobode!
Vapaj uslišan, težnje nema nigdje,
raka je tijesna veličini što ode.

Nije okaljano svako lice popljuvano,
umrli puk svjedoči o tom.
Veličina duha jednostavnošću blagom
pobire lovor uzleta konačnog.

Mostar, 13. travnja 2004.

Imotskim sokolovima

Širokih krila sokol leti.
Bdije nad kostima, odavna mrtvim,
utkanim u temelje prkosa
pod zvonikom kule,
pod Imotskim.

Ptica, brat junacima
što otiđoše pod barjacima
u drvenim kutijama, rezbarenim,
uz ponos, uz žal, uz suze,
suze Imotskoga,

baca sjenu po livadama
zorno svjedočeći silinu.
Ne da praga djedova,
ne da ga dušmaninu,
dušmaninu hrvatskomu.

Imotski, 13. kolovoza 2004.

Hrvatskoj

Na srcu mi ime tvoje
i nikom ga ne dam.
Glavom pejzaži lete –
stoljeća ponosa i prkosa.

Miris u meni trešnje,
žubor potoka i mora,
počiva sjeta zelenih polja
i oranica plodnih tvrdi dah.
Uspravan hod planina surih
i blagost nizina tvoj je dar.

Sjaj u meni naraštaja prošlih,
škrinja tvoje povijesti
s barjakom trobojnim na stijegu što vije –
nepokoren!

Lijepa li si, mila moja,
mati voljena sina svoga.
Zakletvu dajem u obrani tebe,
životom ću čuvat života tvoga.

Mostar, 9. travnja 2004.

Rođendan Domovine

Rođendan Domovine slavim
neovisne od svijeta,
ponosite bez grijeha,
Domovine roda našega.

Rođendan ostvaraja tisućljetna sna
u temelj što mi ugradi djeda,
slavim puna srca,
krikom što ori do vedra neba.

Povijest novi silnici pišu –
moje srce istinu čuva,
pisat će ju sinovima mojim,
i pokoljenjima u slavu pradjedova!

Mostar, 10. travnja 2004.

Starom mostu

Rascjep je postojan nad studenom vodom
s kamenim zdanjem rođena je tvrda međa,
udara neretvanska struja o pećine gorde,
širi jaz među obalama.

Širina krila ti postala uskost opreke,
sila nagiba nad obale preinačena
u raskol je drevni, granični.
Istok ostade pojam istočnog od zapadnih (svjetova).

Nisi izronio, već te sila lažnog simbola prerasla.
Lik ti drugo, strano, biće prisvojilo,
jačalo jaz godinama nastanka i
trgalo te iz grudi istinskih ti tvoraca.

Mostar, 23. srpnja 2004.

Raskinuta krvna sveza

Opaka je misao
koja po oštrici hodi
krvnih sveza
i njiše gnijezda nečista
odbacujući stege kreposne.

Opaka je nakana
rukom na roda svojega.
Proklinje tama nečastiva
ljubav oskudnu u nama
koja raskide sveze podrijetla
i mržnjom zatrova naraštaju
život majčina mlijeka.

Mostar, 13. srpnja 2004.

Razor izdaje

(braniteljima)

Čulo se u daljini,
bivajući jače!
Vrištali vukovarski grobovi,
plakale zidine dubrovačke!
Jecala krajina Zvonimirova Knina,
s nevjericom gledala Dinare visina!
Liku tresla izdaje kletva,
bujica suza Neretvom tekla!
Hrvati Hrvate okovaše,
smrtnu tamu zaboraviše
s kraja prošloga vijeka!

Mostar, 16. svibnja 2004.

Pakost tuđina

Pristigla pakost iz daleka kraja,
s otoka koji Sunce na zalasku gleda,
pozvana glasom izdaje, nad moj narod došla.

Pakost blijeda, ispijena, lica
pijanice plemićkoga soja,
udari na svetost mojega roda.

Krvavljene ruke pilatovski pere,
rišući crvenom nove povijesne skice,
grabeći što je naše.

Prokleta nek' je pakost bezbožna
koja nam donese tuđe grjehote
i nauči izdajnike na Judine srebrnjake.

Priječi nam govoriti majčinim govorom,
cijeniti žrtve očinske,
ispovijedati udar na zakone Gospodnje.

Potrati će te, pakosti, gnjev Najvećega,
ni sjemena ti ostati neće ovozemaljskoga.
Utroba će ti cviljeti iz zemaljskih dubina.

Mostar, 16. rujna 2004.

Psi podvijena repa

Psi koji repa među nogama
podvijena, kao lisica, kriju
glasno laju samo u čoporu.

Pse takove kada nogom ritneš
skiče i spas u brlogu traže
iz kojeg, netom, izgmizaše.

Psi podvijena repa čame
u sramoti svojega bitka,
u brlogu čekaju da ih izmame.

Psima, poput lisice što su,
opake jedinu su misli koje snuju,
jadni su, uistinu, kad iz brloga gmižu.

Mostar, 8. kolovoza 2004.

V.

PJESMOTVORI UVRŠTENI NAKON PISANJA KRITIKA

Zid oko djedove kuće

Sazdan od kamena gorda
cijelo stoljeće prilaz brani
kući djeda moga.

Nagriza crv vratnicu,
zub vremena kuću dira,
trava uzela plodnu oranicu,
u tišini bršljan sniva.

Nestale iz vrta ruže,
nema duhana, sušare ni staja,
usahlo korito, badnji zjape
u bukari paukove mreže glatke.

Živina djetelinu rosnu ne pase,
iščezli čokoti vinove loze,
zid ih čuva u godinama samoće,
čekajući djedove opanke trošne.

Mostar (2004.)

Djedov vlak

Gdje su dani mojega djeda?
Sada mu tijelo pod zemljom sniva,
a on u mislima potomstva počiva.

Blagost mu još je živa
i dobrota nepresušna.
Pamtim s njim šetnje duge,

pamtim sve što on je znao,
prene me zvižduk vlaka
dok gledam u tračnice, nijemo.

Gdje sad je njegov Ćiro,
koji mi majku othranio?
Jel' i on pod zemljom sniva?

Mostar (2004.)

Muke seljanina

Dan razvidan nakon noćne nevere.
Ljeska lokva uz nejasne boje,
vlaga zadire u pore kože, prljave.

Naboralo se čelo od jada,
janje u toru strada,
maknu ga nevera iz stada.

Ni krovi joj ne izbjegnuše,
samo trag je miran u blatu
granja, čije krošnje plaču.

No, čim vlaga ode s njiva,
otiđe i granje u dimu,
a djeca uz ognjište počivat.

Mostar (2004.)

Riđan

Potjerao je štapom Riđana
s granjem na samaru,
preko stoljetnih kamenih ploča,
usijanih na nemilosnu Suncu.
Umorno se životinja gibala
znanom stazom do ponora
koji nevješto je u snijegu vodu krio.
Vatra, posuda, malo truda,
napojena stoka, pobijeđena suha usta.
Štap odložen u stranu,
obris mu bistar u zjenici riđeg konja.

Podvelež (2005.)

Pokojnikova patnja

Još mu je ruka topla bila
dok se potomstvo držalo za vratove
i premda čuo nije, znao je!
Evo, godina teče kako se s dušom rastao
i što je njegovo bilo više njihovo nije.
Na zadušnoj misi crkva je puna
al' osim fratra nitko ne zbori,
i premda ne čuje – zna
za vratove pritisnute, zemlju izgubljenu,
muk crkveni.

Mostar (2005.)

Rasap zbilje

Teraca je mokra, skliska.
Majka ziblje čedo u toplini doma.
Raskvašena zemlja, oranice zebu,
pred oltarom koljena ispovjednika bole.
Rastrgan sam u čestice
nejasnih osjećaja.
Zipka je stala i majka spava,
stope težaka guta zemlja.

Mostar (2004.)

Ribarski usud

Mriže su izvučene krvavljenim rukam'
ribara šta je prosuja svoje friži u zraku
ka' ćutnje otvrdla srca.
More ga škrto gleda,
tira mrtvoj obali,
kori kruva, bokunu sira,
zeri uja i žmulu bevande,
tmurnoj šjori i gradeli
na kojoj cvrči srdela.
Krpa ribar mriže šta ih cipa
tek val i greben suri,
kaštiga dane
šta i' more odni'.

Gradac (2005.)

Dalmatinski judi

Razbija se val o hridi razbacanih škoja,
stine bitku biju, udaraju vesla
barke šta pučinom klizi.
Trul je bor otprija,
a mater sita nije,
otekle noge uboge, usta žedna,
sahne korito, pod pekom nima ribe.
Sad su fjumere puste, šporke riči česte,
čovik ka' vuk je, jedan drugog ide.
Vreteno mlati u prazno,
nije vuna strižena,
tovar reve,
vapori tonu lagano,
mriže bez vižite – godinama.
Tira nevoja suze na oči tila uvela,
na dvoru, pustu, i butiga je prašnjava.
Muči bidna nevista u raspalim krpam',
pisma jenula podno škura,
ni zlaćane joj noge nisu,
od sile tmurnih ura.
More suze, slane, lije,
ribara na njem nije.
Iskrčene masline na obali,
teret suvi' smokvi na pregači,
kora kruva, tvrda ka' friži,
bez spize druge, hrani usta u brizi.
Tuku drevni kampaneli,
otiša' je ćaća spati
pa klape skidaju kape,
kapljicu niz grlo barba spušća,

a dica nimaju braće,
svitu ih tira sudba juta.
Svića svitlo trni,
samo vira je jaka
koja rudi, koja zori,
koja svitlo pali!

Mostar (2004.)

Dubrovačke hridi

Daleke su sure hridi,
čujem vode što ih tuku,
pronosi šutnja strašnu buku
u nutrine sada tuđih zemalja.
Bez okrjepe i utjehe
brojim kapljice rasute
kao dijete prolivenu suzu.

Ljubinje (2004.)

Popovu polju

Sa mostova Bregave,
preko vrhova gordih brda,
kroza Žegulju i sela okolna,
stigoh do tvojih dola.

Popovo polje, moje,
hraniš hrvatska usta,
prže te zrake vrele
i umiva voda mutna.

Misli mi ustreptale
uz rajčicu, jabuke i duhan,
Vjetrenica mi hlad dade
i razgovor s gaovicama.

Ravno (2004.)

Ravno

Kako su ti zidine, drago Ravno?
Ječe li još u prkosnoj boli,
tutnje li kroza njih dušmanski topovi?

Što kupina u tvojim kućama radi
i gdje je puk radišni?
Što mu sjeno u domove zalazi?

Gleda li Dimitrij sveti na te,
čuva li duše, za života klane?
Hoće li kupinu vratiti na ulice?

Ravno (2004.)

Gorda pjesma

Oplata od stijenja,
tvrda kaplja kotura se niz lice,
a punim srcem pjevam
i pjesmu tražim da ode
daleko,
dalje od svih daljina.

Raška gora (2004.)

Oltar, zemlja, majka

Na majku miriše
zemlja što ju ljubim
podno spaljene crkve.

Ponad oltara
izgorjele grede tvore sjenu
križa
na kojem mi raspeta utroba –
koji drži kćeri mi,
nerođene.

Mostar (2005.)

Ponos skučen u odori

Gurao je svoja kolica
nijemo,
s pogledom u prazno, u daljinu,
gdje su uvrijede tiše.
Trpio je poglede prijezira,
teret očiju taštih na leđima,
na poderotini gornjega dijela odore
koju sprijeda rapidno je cijepala
medalja, vidno izlizane lažne pozlate.
Trgnu se, odskoči panično
na pucanj dječje petarde
i nestade u ponoru psihe
sve dok mu ozeblina
od probušene cipele,
kroza koju je lila kišnica,
ne odvrati misao.
Nastavio je nijemo gurati kolica.

Mostar (2005.)

Plovidba u beskraju

Poput ukleta jedrenjaka na pučini
ćutim samoću,
okovan voskom
koji se ne topi,
ogavno divanim o tmini.
Putujem kao kamen u rijeci
i neću stići nikamo
jer daška vjetra nema
da me pokrene,
i samo more vidim,
beskrajnu plavu daljinu,
koja ne daje obećanja...
ubija nadanja,
duh,
srce.

Mostar (2005.)

Kobna predaja slijedu

Suza topi prašinu s poda,
kuša izdisaj otpuhati vrijeme,
a oko gledati stope njene.

Kad bi mogle, ruke bi smrvile kamen
i prahom trnule plamen
u kojem sagara žudnja.

Zarobljen led u stijeni nije kriv
što ju razara, već...
kriv je što se predao slijedu.

Sleđena suza stegnula jače prašinu,
oko ne vidi željeno,
ruke priznaju nemoć.

Mostar (2005.)

Apokalipsa

Zagospodarili su neučeni,
nevjerni, nesretni, neuljuđeni.
Narodi su usnuli u zamahu srpa života.
Osjetno je kolebanje u poticaju
nevoljna pomaka ponoru
dok se nevera valja s nebesa
u crnini nebeske pjene.
Okamenjen stap truje tvorca kajmaka.
Dojilja guši čedo
jer četiri jahača galopiraju na obzoru
i stići će zorom.
Čeka na pomak, preinaku, pretvorbu
koju nije htjela, o kojoj nije snila,
za koju nije molila.

Mostar (2005.)

Osamljena radost

Tinja svjetlo u magli,
uljarice, vatre, petrolejke...
Čeka na rubu ulice.

Žmirka noću,
za svjetla sniva sanje,
mudruje uz samovanje.

Mostar (2004.)

Nevidljive mi stope u tuđem gradu

Stope moje su krute
na krutom betonu tuđega grada
i ne vide se od stopa ljudstva neznana.
Stopljen u masi iz koje iskačem,
izgubljen u svijetu kojeg oplakujem,
mrzlih usana zborim ti ime,
ozeblim nogama činim stope nove –
nevidljive.

Stuttgart/Njemačka (2004.)

Obzorje tmine

Povjetarac iz daljine,
miris poznat u zraku,
svjetlo u noći,
iza kuta čari tmine.

Teška magla,
studen put,
duge ure i minuti.
Sudba, odveć lažljiva!

Prolaznik tih,
nesretna djeva uz kolnik,
crn kaput,
koraci nepresušni.

Stuttgart/Njemačka (2004.)

Jesen

Klizi mi kožom kapljica.
Skoro nečujno
osjetim jesen u hodu,
ponad čempresa drevnih.
Čekam na Sunce
čije zrake kroza oblake ne mogu.

Mostar (2004.)

Kavana i jesen

Na kraju grada šulja se tiho,
lagan vjetar tjera lišće na prag
kavane u kojom duvanim
naslonjen na hrastov šank.

Tiho je, stranac violinu gudi,
Neretva nestaje kao moje piće.
U dno čaše leženo gledam,
u srcu kasne ure,
u kojoj se lipe vani grle.

Mostar (2004.)

Kod caffea na kutu

Kiša te milovala po vratu,
žudio sam biti njezinom kapljicom.

Spazih te pred caffeom na kutu,
kiša ti kvasila grudi.

Gledao sam iz separea,
u tmini koju je razbijala svijeća.

Osmijeh ti je bio jači od kiše,
tmine i mojega pogleda.

Gledam sada kišu uza svijeću
i stalno vidim te kod caffea na kutu.

Mostar (2005.)

Tuga neznane djevojke

Nagoviještam ocean melankolije
u razgovoru s tobom, nepoznatom.
Tijela ogrijana žestinom tekućom,
skrivenom suzom.
Zborim, hoteći ti reći,
kako biljke umiru
kad kušaju rasti na poljima snova.

Stolac (2004.)

Epitaf od iluzije

Kao hodim mostu –
tkanom od iluzija.
Rijeka nosi pupoljak,
crna barka leluja –
pećinama kreće.

Bujica razara nezrele latice,
vijenac im praveć'.
Širi kukac na svjetlu krilca,
bacajući sjenu od križa –
kupi crne svatove!

Pupoljak cvijetom postati neće!

Mostar (2005.)

Med i pelin

Na usnama tuđim tražim med usana tvojih.
Pelina jedino pijem s usana krutih,
stranih.

Mostar (2005.)

Lastavica

Davno si lastavice napustila krletku moju,
trgnula se od ugnute slobode.
Sada ti tugaljiv pjev uho tješi.

Mostar (2005.)

Mučaljiva sjeta

Nije cigara ispustila dim,
nije dogorjeti stigla
u iskoraku moje sudbe
kada si prošla u tmini.
A mene obuze mučaljiva sjeta.

Mostar (2004.)

Potok od rose

Opet mi koracanje bosih nogu
prati rosa, skupljena podno oka.
Opet mi kapci tugu kriju
i šutim, jer me sramota.

Noćas, dok me mjesečina žari,
mirisne su tvoje kose,
ćutim to, kao ne marim,
nastade potok od rose.

Mostar (2004.)

Glupava prijevara

Premda umišljah kako ti zaboravih boju oka
još u noći ćutim glatku ti kožu
i pramen dok ti na moje rame pada.

Negdje sklonjeni, snovi nam leže,
tek ih prene boja žutog lišća,
i riječi nam nijemo bježe,
ne doseže ih ni samotna krika.

Varah se kako ti usne ne spoznah
i kako mi srce ne žudje za tobom,
premda druge upoznah
snovi i riječi ostaju s tobom.

Mostar (2004.)

Sjedinjenje i upit

Ne znam možeš li me gledati
i spoznati mi dušu
kako ja tebe gledam i poznam.
Ne znam osjećaš li što i ja
kad su nam usne spojene,
kada milujem ti obraz
i prstima gladim kosu.

Ne znam ispuni li i tebe
čudna tjeskoba od radosti
kada nam tijela jedno postaju
i dišemo samo za sebe,
spajajući dah u krevetu,
a bol prati svako treptanje očiju.

Ne znam želiš li čuti
koliko ti za glasom žudim,
čekaš li na moju sjenu
k'o ja što prolaznike motrim
u nadi kako hodiš putovima
kojima do mene ćeš doći.

Mostar (2004.)

Tvoje stidljive oči

Nisam propustio vidjeti ti oči,
kaput mi ni lagan ni težak,
svejedno drhtim uz žmirkanje noći,
stopalo gubim u jesenjem lišću,
prestat ne mogu
gledati ti oči,
stidljivo razigrane.

Mostar (2004.)

Prirodom izazvana ćud

Grud sazrijeva na mjesečini
koja otkida haljine rub.
Vjetar, ledeni, ukruti bradavicu
s koje riječne kapi vise,
izazva mi ćud...

Mostar (2005.)

Studen u sjećanjima

U hodnicima sjećanja okiva mi stopala
magla
i teško hodim do postelje koja
hladna je kao druga strana jastuka.
Sada rijetko čujem pjev češljugara
i glazbu bure koja se probija
kroza grane vitkih jablana,
a sve nazočniji gost moje zbilje
jest kosovac sa snježnim pokrivačem
pod čijim krilima toplinu tražim.

Mostar (2005.)

Pala sumnja i na sreću

Kao da svjetlo je tek djelićem moje sjete
koja zna kako lipe vani mirišu
u proljeće.
U svakom biću oko sebe
vidim dio prošlosti, te bih
svako to lice mogao biti.
Dok sam za stolom i čašom
svijet je smiren i pijesak u uri
sporije istječe, miluje zjenicu
što mu prati gibanje.
Strahujem od ostvarenih snova
i uslišanih molitvi,
molim za znakom
koji otklanja sumnju s radosti.

Mostar (2005.)

Čekanje na strast

Zvonila je ponoć,
pitam se jesi li usnula
na ramenu drugoga
jer ti uzdasi utihnuše
podno sobnog prozora.

Kao lopov ću, kada usneš, doći
u tvoj sanak
i znat ćeš što je strast.

Snivaj jer me čekanje izdaje
na snove izvan vremena,
izvan odlazećih ura,
i jutra kojega guta mrak.

Mostar (2005.)

Proza

SANJE ZLATNE KRLETKE

***

Hodio sam dugo ulicama mojega grada, onako, povlačeći nogu za nogom, i gledao sam, sa čuđenjem, toliko detalja koje inače primijetio nisam. Nisam mogao odoljeti ne upitati se, jesu li te građevine, te skulpture, ti ukrasi, svjetiljke, voćke, granje i raslinje oduvijek bili tu ili sam ih, pak, propustio pozdraviti u njihovu skorašnjem nastanku! Bilo kako bilo, iznenađenje je bilo nemalo, ponegdje ugodno, negdje i neugodno, što opet nužno slijedi jedno drugo.

Nije mi se dalo kolima vozati pa sam ih parkirao pored parka, zamalo u travi, pored ljubavnika na klupama starim, te s jednom rukom u džepu, a drugom uvijek u nekakovu magijskom kruženju oko usnica koje su muzle život iz zadimljene cigarete, umarao tijelo i odmarao dušu svakojakim mislima o onom što prođe i onom što bi moglo doći.

Činilo se laganim šetati! Misli čovjek kako instinktivno pokreće mišice jedne pa druge noge, uz skladno mahanje ruku koje se u tom trenutku, usput budi rečeno, doimaju toliko neuporabljivima, zamalo bespotrebnima, i tim načinom slijedi neku unaprijed određenu putanju. Dakako, ovdje treba opreza jer je druga priča zakoračiti u tajne filozofske umjetnosti pa se pitati je li unaprijed određeno, kao maloprije isplanirano, ili kao, ne dao Bog sebi toliko detalja za razmišljati, unaprijed zapisano u zvijezdama i (ne)naklonjenim nam zviježđima. Pošto mi ta *umjetnost* sada nije ni na kraj pameti, pitao sam se ono što ih se malo zapita – je li lagano šetati, misleći na težinu nadahnuća nadolazeće plime misli?

Dakako, bi li bilo teško, barem za umjetnika i to onoga čiji dušu opsjeda pjesnička patnja, razigrani vers ili nekakova jagma vremena davna? Šetnja je značila ispašu za halapljiv mozak, značila je silu misli, razbacanih bez ikakova reda i odgoja.

Značila je kaos uzgibanih ideja koje su, samo naizgled, bile bez ikakova zajednička korijena i podrijetla.

No, kako to kod mene obično biva, sve se opet svodilo na jedno i svaka je misao vodila k tomu i svaki je korak činio vrijeme bliže cilju i svaka je minuta slagala ideje čineći tako suvislost od moje šetnje. Poznato lice dalo se je nazrijeti u kaosu. Rekao bih poznata lica i ne bih pogriješio jer razmišljah o mnogima.

Nebrojenim, naime, osobama poklonih svoje vrijeme, pažnju i osjećaje (ovakove ili onakove), ali kažem jednoga lica jer je nadmoć te pojave u pogledu moje sjete i mojega misaona truda ili, pak, potraživanja, bila nedvojbeno najsnažnija, kao nekakova nabujala valjda rijeka, kao moja voljena Neretva.

Dohođah (trijezan i čio) do omiljena kafića na vrhu zgrade, na krovu mojega grada kojemu sam, ispijajući kavu ili kapljice kakova žestoka poroka, brojao krove i upaljena svjetla. Sjeo sam, a draga djevojka mi uputila mili osmijeh, znajući prema mojem licu, prema mojim očima koje je voljela, što mi treba, što ću piti, i na koncu – kako sam.

Počelo je jedno po jedno. Nije bila namjera, kunem se, ali zaglavih i tako ostadoh duga vijeka. Naiđe k tomu drag prijatelj koji želi mijenjati moj grad. Napose istaknuh prijatelj jer ga pokušava mijenjati i prema mojim željama i prema mojim mislima, uz moja odobravanja, te ga primih za stol, počastih pićem, i on mene, kao što i očekivah. Tako po tko zna koliko puta rekosmo dragoj djevojci neka ponovi isto – i ona je svaki put donijela, nasmiješila se i ostavila onaj tanki papirić s oslikom našega duga.

Raspredalo se do prvoga svjetla, koje nije poslao grad ili svjetiljka s našega stola, o svemu što treba učiniti, o svemu što nedostaje, o svemu što se problemom zove i o onom o čemu ne nađosmo zajednička jezika. Gradu je trebalo umjetnosti, slobodna disanja, kreativnih zamisli i stvaranja. Odveć umorni

pjesnici davno su napustili dolinu suza te sada počivaju ispod nas i bdiju nad nama brišući nam lica od istih suza koje su i sami plakali. Sada je na nama bilo preuzeti palicu i reći mrskim siromasima duhom kako je vrijeme razgaljenja *ante portas*!

Zamisli se nizale jedna na drugu. Ure su do zore prolazile kao minute. Brzo! Nešto mi se učini, ali tako je, valjda ura na ruci ne laže. Ne bi trebala lagati, skupo sam je platio, a o njezinoj točnosti svjedoče i one zrake što sramežljivo traže put do lica mojega, ljutom tekućinom umivena i nasmijana, spuštajući se preko obronaka Veleža.

Kako i ne bih bio nasmijan, još jednu sam noć proveo u zagrljaju najljepšega ogrtača što ga priroda dade – zvijezdama. Dobro, priznajem, jedan je ljepši i žudio sam biti pokriven njime – ogrtač njezina tijela, svijena tijesno oko mojega u toplini bijele postelje uz blagi dah koji mi miluje predio vrata dok mi žila života zadovoljno pulsira ispunjavajući me eliksirom opstanka. No, zvijezde su bile dostojna zamjena!

Eh, koliko sam samo puta dočekao prve zrake uz čašicu na stolu, tabakeru izrezbarenu čudnim simbolima uvijek na dohvat ruke, a blizu koje nije moglo a ne biti djedovo kresalo upaljačem što ga zovu. Koliko samo noći? Bog će znati!

Noge onako umorne pružene su jedna preko druge, kosa je neuredna, a svileni šal obvezan dio trenutka, premda nije bilo hladno niti je Majka priroda iziskivala njegovu pojavu u sveopćem smiraju noćnih draži. No, smiješak me nije napuštao. Ne znam čemu sam se smješkao, je li nekom sjećanju, je li nekom opijenom gospodinu za susjednim stolom, je li nekoj anegdoti koju sam negdje čuo a sada je se prisjetio, ili, pak, kestenjasto lijepim očima dražesne djevojke? Ne znam, ali nije ni bitno, smiješak nikada nije izostao.

Noćni su sati lagani, nema buke, stresne svađe, žurbe i silnih traženja. Spokoj liječi dušu i nanosi nove teme, novo nadahnuće izrođeno iz drevnih zbivanja, nanosi verse s visina. U tim

trenucima usuđujem se kazati kako razumijem staroga Tina, pozdravljam Cesarića, Šimića i Matoša, suosjećam sa Šantićem (bilo bi opasno tada misliti o Jesenjinu pa ga samo spomenem) dok mi obraze miluje prva rosa koja, znam, pada i na vode Neretve rijeke.

Bdijenje slijedi noć za noć i nije me muka tko će brinuti, tko me čeka, ta svi koji mi broje mamurne ure znaju kako ne obadam, znaju kako me nije briga, premda imaju pravo kako pijan sam bio noćas. Neka, samo ne znam što imaju od toga. Svijet prepun tragedije, smrti, bolesti, kolapsa i briga, a njima stalo iza zastora osvjedočiti moje gegove do vrata, a kroza okno teške pokušaje pogotka pravoga ključa. K tomu kad ni onaj pravi u ključanicu neće, pih, eto onda teme za ogovaranja. Eto onda nove priče o pijanom pjesniku što si život upropaštava, trati ga i pije, pije, pije. A sve uz izraz sućuti na licu, kao stalo im je. Haha, smijeh liječi dušu i spoznaja da pošto pjesnik sam, boem sam, pijanica nisam.

Preskočih kazati kako s kolima doma dođoh, ali razlog je valjan jer ni sam ne bih znao reći, iz vrta znanja mi netko ili nešto iščupa stabljiku s tim odgovorom. Tako je svaki put, nikada ne znam s koje strane, kuda, kojom ulicom i kako dođoh doma, pa često posumnjam da moje auto zna. Zna ono samo i samo me i doveze, štiti me od lutanja, ali ne može od, zastorom skrivenih, pogleda.

Premda brinem glede posla, sjetim se kako sam slobodan, jer inače ne bih zoru čekao uz medovinu iz omiljene kavane, otišao bih barem malo ranije. Postelja me čeka, stvari po kući razbacane, ali preko hrpe papira, neispjevanih pjesama, nepročitanih bilješki i isparanih novina, nalazim put do malena bloka gdje ostavim traga za dnevna sjećanja na verse koje je noć u mislima tvorila. Dokopam se kreveta, gdje zaspim prije no ga i dotaći uspijem, valjda u letu kao kakova razdragana ptica, što je našla put do gnijezda koje još nitko srušio nije.

Nešto me guši, nešto što dolazi iz noći. Nije mi lako gledati zvijezde, osjećam kako sam usamljen u tim pogledima, uperenim k nebu, u noći u kojoj sve miriše na prolaznost, na gorku prolaznost o kojoj više nitko ne zbori, pred kojom sada svi kriju oči, ili su je, pak, prihvatili kao činjenicu, pa nije ni potrebito o njoj zboriti, nije ni potrebito na nju vrijeme i misli trošiti. A shvaćam, zapravo, koliko sam prolazan i koliko smo prolazni, pa ne mogu ni disati od onoga što se shvaćanjem zove. Toliko malo vremena, a tratim ga ispijajući silne žale i smiješeći se na prohujale riječi.

Strepnja se zove što osjećam u noći, taj njezin maleni dio toliko mi se uvukao pod kožu da je podstanarom postao mojega tijela, tik uz moje kosti. Taj dio noći mi ne da snu na oči, taj dio noći me izjeda, tresem se, drhtim, ruka mi ne može mirno držati ruku drugu. Kao da me drži netko zatočena u beskraju skučenosti, kao da me svladava puka klaustrofobija, premda se nikada ne bojah tih gluposti. Kao da sam očajan u svojem postojanju, u svojem postanku i ostanku, ali i opstanku.

Noć i dalje ne da mira, nešto teško, turobno, od mene i nadalje skriva. Misli kako to je pjesma tek, misli kako mi pjevuši svojom tjeskobom, misli kako je podstanarom dobrodošlim. No, vjerojatno o ovom nikomu zboriti ne mogu, studen me u kostima od same pomisli hvata. Nije da me briga što će svijet misliti, ne samo da me nikada nije ticalo što su oni iz zastora o meni govorili, nego sam im i sam materijala i povoda stvarao, bilo mi drago mučiti ih neznanjem, bilo mi drago kada lupaju glavu besmislicama za njih odnosno svime što se dogodi meni.

Ali sada ipak mislim kako ne trebam o ovomu što mi noć čini govoriti, jer će reći kako lud sam, pa tko će me onda čitati. Luđaci i jesu čitani u današnjici. No, ne želim biti čitan jer sam lud, pa da onda netko sličan meni napiše nekad kako me čitaju jer sam bio lud. Neću o tomu zboriti, nego ću pisati, a onaj glupi dio puka razliku neće ni shvatiti.

Što je tako loše u smrti, što je loše u prolaznosti konačnoj, jer i tada postojiš, kaže nam Netko veći. Samo ne želim, i ovo neka shvaćeno bude kao moja oporuka zadnja i konačna, neprolazna, biti pokopan, jer želim otići u prahu kako i dođoh, želim nestati u vjetru, kako i živih, želim nakon plamena jarka otpuhati se na krilima bure, drage bure mojega grada, i to s vrha njegova, podno križa koji mi godinama obitavao u najdražem kutku oka, koji mi godinama bio štitom i kućom utočišnom.

No, došla je nova noć i, poput one prije, navukao sam na sebe što je već glačano bilo, te lagano krenuo stazama znanim i neznanim. Hodio sam starim gradom, obalama moje rijeke, mjestima priraslim srcu, do očiju njenih, osamljenih u daljini, upijajući miris koji lebdi ulicama. Uz njezino tijelo i ležao sam naslonjen joj na obraz. No, shvatih kako me ipak ljube, cjelivaju, one ljepotice koje dođu u prolazu, s osmijehom mojom posteljom putuju, kako bi s jutrom smiješak nosile ljudima drugim, njima dragim.

Vjetar mi dušu prebirao i zborio daljinama moje duboke tajne koje me progone bespućima noćnih uri. Nekako, život pored mene juri, a ja tvrdoglavo polako vučem se, uz tuđe ljubavi, milujem tek žene za kojima netko tamo u noći žudi.

Neka to je križ moj. Pokoravam se ovoga trena, a sutra već neću. No, pobjeći ne mogu dok kuglu žarku ne zamjeni kugla siva na nebu. Nalik sam ptici, zatočenoj u zlatnoj krletci, ptici kojoj se dive, koju žele i traže, a koja isto tako želi i traži i na javi i u snu, jer i kada sanje se zbiju zna duša jadna, zna ptica kako samo sanja, kako i nadalje samo sanja.

Kritike

OTISKIVANJE

Teško je ploviti. Dobro to znaju mornari sa širokih mora, ali unatoč tome i nadalje plove. Znaju to i pjesnici, ali je njihova plovidba nešto drugačijim valovima. No, i ona je zahtjevna i traži usredotočenje. Kako se u svemu tomu snalazi pjesnik i novinar Darko Juka?

Napisao je još jednu zbirku pjesama. Zbirka *Sjetni tragovi* izišla je, naime, 2003. u vlastitoj nakladi. Nije promijenio smjer svoje plovidbe, jedino je ona postala žešćom i prepoznatljivijom. Promatra svijet oko sebe i traži odgovore na razna iskrsnula pitanja. A taj svijet nije jednoznačan, lako shvatljiv. Juka mu se ne predaje bespomoćno. Kuša ga pripitomiti, učiniti svojim. Naravno da to nije lako, da se u čovjekovu dušu zbog svega viđenog i proživljenog zna uvući sjeta i pitanje kamo sada. U Jukinom pjesništvu oni se neprestano vraćaju. On se neprestano trza i tako nastaje pjesma za pjesmom. Svakako je to jedan od razloga zbog čega svoje pjesme označava mjestom i nadnevkom nastajanja. Doživljava ih kao svoj osobni, lirski dnevnik. Hoće li tako činiti i u budućnosti, vidjet ćemo. Književna plovidba ima svoje zakone i zahtijeva da se ponekada nečega i odreknemo, odnosno da krenemo utabanijim putom. Svakako nije ovo govor da Juka prestane biti osoban, tada ne bi bilo ni pjesme, nego samo razmišljanje o tomu da u onomu što se naziva književnost postoji ne samo pisac, već i čitatelj.

U Jukinom pjesništvu prepoznaje se ponekad ono što je čitao. Zagolica ga neka misao, pa je kuša obraditi na svoj način, ostajući uvijek svoj. No, rabi ne samo određenu misao, već, rekao bih tako, i ugođaj. Najočitiji su primjer za to pjesme s

domaćim ugođajem. Sve pršti od vina, bukare, ljubavi prema zavičaju. Ponekada to ide i na uštrb onoga književnog, ali zacijelo predstavlja zanimljivu tvar iz koje se mogu iscijediti dobre, čitljive pjesme. Jukine su sve pjesme takve. Može ih netko voljeti ili ne, ali će ih svakako razumjeti. Na tragu je to ponovnog vraćanja dostojanstva hrvatskom pjesništvu u posljednje vrijeme. Zlosretno komunističko vrijeme uplelo se bilo i u književnost, pjesnici nisu mogli govoriti o onome što osjećaju, pa su bježali u zatvorenost. Nakon Domovinskog rata to više nije potrebno. Juka i ostali mladi pjesnici imaju zadatak hrvatsko pjesništvo upraviti onim putovima koji su u skladu s gibanjima u njihovom narodu i u svijetu općenito. Valjda će biti slobodni, valjda nas ponovno neće okovati u neku neprirodnu tvorevinu.

Od svih motiva koje Juka rabi u svom pjesništvu najnazočnija je ljubav. Nije ni čudo, najprije mu je se *razračunati* s tim temeljnim ljudskim osjećajem. Imat će to posljedica i na sve ostalo u njemu. No, ljubav je mnogostruka u svojoj pojavnosti. Kod Juke za sada preteže ona tjelesna. Mislim da je to i pod utjecajem društva u kojemu živimo. Ono premalo polaže na povezanost dvoje ljudi. No, tek je to ono bitno, ono što drugačijim bojama boji naše dane. Osjeća to Juka, pa traga za onom koja će ga razumjeti, učiniti više čovjekom. Nije lako stići do toga, čovjek se ponekada i razočara, ali treba ustrajati. Juka, barem po pjesmama, ustrajava.

Svakako ne treba zanemariti Jukin domoljubni naboj. Ja bih rekao da je možda jači i od onoga ljubavnoga. Njemu ne treba dokazivati tko je i što je, njemu je to savršeno jasno. Pati i raduje se sa svojom domovinom, htio bi joj dati veći životni zamah. Nije to uvijek lako. Mnogi stoje pred njom kao nezaslužena prepreka i nije ju tako lagano maknuti. Ali Juka ne malakše i ne očajava. Dovoljno se samo prisjetiti naslova ovoga ciklusa: *Prkos nepokorena stijega*. Sliči dragovoljcima na početku rata.

Nitko im ne upućuje poziv, ali oni odlaze. Poziv im je uputila domovina i to je njima dosta. Rano je još govoriti da će ovo Jukino pjesništvo uzdrmati pospane hrvatske književne glave. Dok ne stigne do njih, usput će ojačati glave pučanstva. Oni u Juki prepoznaju nekoga svoga, nekoga tko ne izdaje bitne životne stvari. Najbolje se to očitovalo kroz njegove novinarske tekstove. Samo takvi stavovi uvjet su opstanka i ništa više. Puk to oduvijek zna, a inteligencija kako joj se posreći.

Zbilja, kamo plovi hrvatska književnost? Nije tako lagano naširoko odgovarati na to u prikazu knjige jednoga mladog hrvatskog pjesnika. Ipak je potrebno reći da plovi prema svome pročišćenju. Srušio se jedan svijet koji nas je pritiskao, sada se moramo upeti proniknuti u novi koji je pred nama. Hrvatska se književnost, dakle, otisnula prema novim vidicima. Tamo će stići samo oni najhrabriji i najuporniji. Baš će biti zanimljivo čitati jednoga dana njihova imena. Hoće li Jukino ime biti među njima?

Juka se kuša otisnuti širokim književnim morem. Mislim da će ova druga zbirka biti prijelomna. Ostaviti mu je sve uočene nedostatke, izbrusiti stavove i nezaustavljivo krenuti naprijed. Zbog toga nije nužno da ta treća zbirka izađe vrlo brzo. Važno je da to bude zbirka konačnog uobličavanja pjesnika naviještenog u ove dvije. Sve je potrebno tu, samo je pitanje hoće li pjesnik izabrati baš taj put. A zašto ga ne bi izabrao? Kroz prve dvije zbirke pokazalo se da je to dobar put i da ga potpuno treba preuzeti kao svoga. Napadi će doći, prirodno je to. Doći će, bilo koji da se put uzme. Uvijek će nekome taj put biti tuđ.

U ovoj zbirci Juka objavljuje i jednu svoju pjesničku prozu. Ispovjedne je naravi. Pjesnik promišlja sebe i svijet oko sebe. Traži svoju osobnost. Pritom prolazi kroz razna stanja. Dok se nalazi u onima koja nisu baš najprihvatljivija, ljudi iza zastora pokazuju na njega. I to ga smeta. Kao da kroz to govori da bi u tomu trenutku radije prijateljsku ruku, nekoga tko će mu

udahnuti smisao daljnjeg življenja. Ovakav stav provlači se i kroz čitavu zbirku. Pjesnik traži iskrenost i hoće da ga ona vodi kroz život. Griješi li? Ako odgovorimo u duhu vremena, griješi itekako. Tko je danas to vidio. Međutim, samo će takvi preživjeti, a ostale će zamesti životni vjetar. Mudro je ne pokušavati odgonetnuti je li baš tako, odnosno mudro je napregnuti snage i krenuti pravim putom. Popuštanje nagonima odvest će nas u propast.

Juki svakako treba zaželjeti dobru plovidbu. Ovom svojom knjigom dokazao je da je ušao u svijet hrvatskog pjesništva, a ne da je samo slučajno zalutao. Već je, a i bit će, nadamo se, još veće osvježenje tom hrvatskom pjesništvu. Barka je otisnuta. Luka je željno čeka.

Književnik fra Miljenko Stojić,
dopredsjednik Društva hrvatskih književnika Herceg-Bosne

Mostar, listopad 2004.

PONIRANJE U PROŠLOST I PROMIŠLJANJE SUVREMENOSTI I NJENIH PUKOTINA

Rukopis *Usud tišine* Darka Juke čini sedamdesetak pjesama raspoređenih u četiri ciklusa i jedna lirska proza. Imajući na umu da je Juka već objavio jednu pjesničku zbirku, *Sjetni tragovi*, 2003., može se kazati da je sada riječ o zbirci zrenja, sažimanja, pronalaženja vlastita svijeta i vlastita izričaja.

Ovaj mladi pjesnik, više unutarnjim ozračjem svoje pjesme nego li izvanjskom formom, nasljeđuje pjesnike čiji je glas toliko prepoznatljiv: na primjer Tina Ujevića ili, pak, Nikolu Šopa, a u pojedinim pjesmama i Sergeja Jesenjina, što nije kontradiktorno jer sam već naveo da je riječ o pjesniku, odnosno knjizi zrenja.

Juka se u izričaju odmakao od našega vremena, on svojim stihovima ispisuje dvostruki putopis: premda su mu pjesme, kako se vidi, uglavnom napisane u Mostaru, on je sklon putovanjima – u druge gradove, na otoke, malena mjesta, a rezultat tih putovanja su stihovi koji pokazuju svu svježinu i bogatstvo ovoga pjesnika. I drugo, njegov duhovni putopis, poniranje u prošlost, ali i kulturne i prirodne znamenitosti, mikro i makro svijet, otvaraju posve nova obzorja.

Premda je riječ o zbilja mladom autoru, treba kazati da je raspon njegovih interesa velik: od intimnih preokupacija, ljubavnih pjesama, povijesnih i pejsažnih naznaka, do domoljubnih zasvjedočenja. Plijeni tako Jukina navezanost na stari roditeljski dom, kuću koja pomalo zarasta u bršljan, ali i njegovo promišljanje suvremenosti i njenih pukotina.

Darko je Juka, može se reći, nekonvencionalan pjesnik, pjesnik koji još uvijek, unatoč vremenu u kojemu živi, vjeruje u nadahnuće. I njegove su pjesme plod toga nadahnuća. Izdvojio bih, motivski različite, svakako ponajbolje, pjesme: *Ostavština prijateljima*, *Zadnji pozdrav mojem kraju* i *U kući moje bake*.

Sve navedene, kao i znatan broj ostalih, čine ga pjesnikom koji znade s riječi.

Temeljna značajka Jukina pjesništva jest glazbenost stiha. I kad je motivski pjesma *teška*, *mračna*, na rubu beznađa, ona je ipak puna glazbe koja plijeni čitatelja. Uvjeren sam da će on u svojim slijedećim zbirkama upravo raditi na tome – na glazbenosti. I, također, još više ustrajavati na svođenju pjesme na nju samu, bez suviška riječi ili opisa koji bi pjesmu opterećivali.

S ovom zbirkom Mostar je dobio još jednoga svog pjesnika koji znade ući u njegovo ozračje, što za jednu pjesničku knjigu nije malo.

Književnik Krešimir Šego,
član Društva književnika Republike Hrvatske

Međugorje, svibanj 2005.

KAZALO

Pjesnik juga i sjever sjete, Vesna Zovko 5

STIHOVLJE

I. USNULO RUHO

Usnula staza 9
Žbuka u ulici mojega grada 10
Putanja mjesečeva sjaja 11
Šapat kiše 12
Mostar 13
Sve mi strano oko mene 14
Mostarsko proljeće 15
Neretva 16
Drežanka 17
Vers s Orlandova stupa.. 18
Zbori mi, Tine. 19
Svjetiljka i prolaznost 20
Tmina ugasloga 21
Ostavština prijateljima 22
Veselje prijatelja 23
Dubina ništavila 24
Grijeh ljepotom 25
Nespokoj spokoja 26
Bremenita opaska 27
Koracanje blatom 28
Dao si u riječi sebe (Nenadu Valentinu Borozanu) 29

II. TJESKOBA NOĆI

Zadnji pozdrav mojem kraju 33

U stihovlja tjeskobi 34
Odlazak u nemir 35
Molitva uz jezero. 36
Vjetar 37
Prirodi 38
Sklad noći u dolini 39
Ravnica 40
Snovi gradskih oblaka 41
Radosna mjesečina 42
Nepokorna mušica 43
Krijesnica 44
Vinska plovidba 45
U kući moje bake 46
Pjesma majci 47
Čaša i besanje 48
Pijano prosvjetljenje 49
Kavanska sjena 50
U dimu nespokoja 51
Jedina nevjesta 52

III. VERSI RASPLINUTIH SNOVA

Sanje zlatnoga neba 55
Sraz bunta i spasa 56
Oprosti 57
Ukloni mi okove 58
Slast njezina tijela 59
Djevo 60
Spomen od versa 61
Romantični smiraj 62
Kasno sjećanje 63
Ugaslo je naše svjetlo 64
Isprazna osamljenost 65

Treptaj u noćnoj tišini 66
Skrivena žudnja. 67
Bijeli anđele moj 68
Lapadska sjeta 69

IV. PRKOS NEPOKORENA STIJEGA

Raspukla međa svjetova 73
Otuđeni prkos 74
Sanak o slobodi 75
Žalosna vojsko. 76
Mrtvi vojniče (Emilu Vrljiću) 77
Mrtvi prijatelju 79
Čast bijede 70
Imotskim sokolovima 81
Hrvatskoj 82
Rođendan Domovine 83
Starom mostu.. 84
Raskinuta krvna sveza 85
Razor izdaje (braniteljima) 86
Pakost tuđina 87
Psi podvijena repa 88

PJESMOTVORI UVRŠTENI NAKON PISANJA KRITIKA

Zid oko djedove kuće 91
Djedov vlak 92
Muke seljanina 93
Riđan 94
Pokojnikova patnja 95
Rasap zbilje 96
Ribarski usud 97
Dalmatinski judi 98

Dubrovačke hridi 100
Popovu polju 101
Ravno 102
Gorda pjesma 103
Oltar, zemlja, majka 104
Ponos skučen u odori 105
Plovidba u beskraju 106
Kobna predaja slijedu 107
Apokalipsa 108
Osamljena radost 109
Nevidljive mi stope u tuđem gradu 110
Obzorje tmine 111
Jesen 112
Kavana i jesen 113
Kod caffea na kutu 114
Tuga neznane djevojke 115
Epitaf od iluzije 116
Med i pelin 117
Lastavica 118
Mučaljiva sjeta 119
Potok od rose 120
Glupava prijevara 121
Sjedinjenje i upit 122
Tvoje stidljive oči 123
Prirodom izazvana ćud 124
Studen u sjećanjima 125
Pala sumnja i na sreću 126
Čekanje na strast 127

PROZA

SANJE ZLATNE KRLETKE 129

KRITIKE

Otiskivanje, Miljenko Stojić 137

Poniranje u prošlost i promišljanje suvremenosti i njenih pukotina, Krešimir Šego 141

KAZALO 143